

dre tror jeg, at det er en meget heldig Ordning, der er truffet, og det har ogsaa vist sig, at der fra Landstingets Side ikke er rejst nogen Indvending derimod.

Angaaende Børnearbejdet, som er et meget vigtigt Punkt, skal jeg minde om, at i 1901, da Loven blev forelagt her i Tinget af den daværende Indenrigsminister, Gehejmeraad Bramsen, blev det foreslaaet, at Aldersgrænsen skulde udstrækkes til det fyldte 14de Aar, og det blev i Princippet tiltraadt af Folketinget, men i Landstinget blev denne Aldersgrænse sat ned til det 12te Aar, og naar Folketinget den Gang gik med dertil ved eneste Behandling af Loven, var det kun af Hensyn til, at Loven ellers vilde være strandet, og Folketinget mente, at man ikke burde lade den strande af den Grund. Men det var den Gang en bestemt Forudsætning, at naar Loven atter skulde behandles, skulde Aldersgrænsen for Børn sættes op til 14 Aar eller ophøre med den skolepligtige Alder. Og det maa nu i høj Grad paaskønnes, at det høje Landsting er gaaet med til at fiksere Alderen med 14 Aar. Det vil sikkert have den allerstørste Betydning for en stor Mængde Børn her i Landet. Jeg skal i den Henseende henviser til det Arbejde, som Statistisk Bureau har gjort her, idet der paa Arbejdsraadets Foranledning er blevet indsamlet Oplysninger om skolepligtige Børns Arbejde her i Landet. Det viser sig nemlig, desværre kan man sige, at der er en overmaade stor Mængde skolepligtige Børn, der har Arbejde her i Landet, endog meget Arbejde, ja, der findes Børn, som en stor Del af Aaret har indtil 14 Timers Arbejde i Døgnet. Jeg vil særlig henlede Opmærksomheden hos det ærede Medlem fra Aarhus (Sabroe) paa denne lille Afhandling. Han vil dør finde et rigt Stof til sin Agitation for at skabe bedre Forhold for Børnene. Der anføres Tilstande dør, som jeg tror, det vil være særdeles berettiget for ham at agitere for at faa forbedrede. Men, som sagt, der har ikke været Uenighed i Landstinget om Aldersgrænsen for Børn, og det maa betragtes som et meget væsentligt Fremskridt.

Et Punkt, hvorom der derimod har hersket Uenighed, er Spørgsmaalet angaaende Kvinders Natarbejde, og Forbudet derimod er, som bekendt, blevet stemt ud i Landstinget. Jeg skal med Hensyn til dette Spørgsmaal sige, at det jo var af Hensyn til de paagældende Kvinders Sundhedstilstand og af Hensyn til Fami-

lien, at man mente, at Natarbejde i Fabrikker burde forbydes Kvinderne, som ifølge Naturens Orden er svagere end Mændene, og som skal føde den kommende Slægt. Dette Forslag om Forbud har vakt megen Modstand indenfor Kvindernes Lejr, men jeg tror, den nævnte Betragtning er rigtig, og den har ført til, at alle Lande, som har tiltraadt Bernerkonventionen, med Undtagelse af Danmark og Spanien er gaaet med til at forbyde Kvinders Natarbejde i Fabrikker. Jeg er i alle Forhold en varm Tilhænger af Kvinders og Mænds Ligestilling her i Livet, men jeg tror, at Kvindesagens Forkæmpere tager noget fejl, naar de paa dette Omraade saa kraftigt hævder Kvinders og Mænds Ligestilling. Det er en noget doktrinær Anskuelse, som væsentlig hævdes af Overklassens Kvinder, for de arbejdende Kvinder vil i det lange Løb staa sig ved, at der kommer Forbud mod Kvinders Natarbejde. Naar man gør gældende, at der nu er en Del Kvinder, der arbejder om Natten, og at det vil være urimeligt at forbyde dem dette Arbejde, kunde jeg tænke mig, at man maaske kunde gaa ind paa et Kompromis, saaledes at Indenrigsministeriet efter Arbejdsraadets Indstilling tilstod Dispensation fra Forbudet i visse Fag i et begrænset Antal Timer. Derved vil man maaske kunne faa Spørgsmaalet løst. Men i Virkeligheden gør man Kvinderne en større Tjeneste ved at forbyde deres Natarbejde i Fabrikkerne, og jeg synes, det er urimeligt, naar Kvinderne her hævder, at det er at forringe deres Menneskeværd, at det er at stille dem lige med Børnene og de umyndige. Det er, som sagt, kun ud fra den Betragtning, at Kvinderne er fysisk svagere end Mændene, at man har truffet denne Bestemmelse i mange Lande.

En anden overordentlig vigtig Bestemmelse vil jeg omtale her, det er Bestemmelsen om Tilsyn med Hjemmearbejdet. Det var et meget betydeligt Fremskridt, der blev gjort ved, at dette blev draget ind under Fabrikloven. Hovedpunktet her var § 31 i Regeringsforslaget, hvor det var blevet bestemt, at ved Opslag i de forskellige Virksomheder skulde der meddeles Oplysninger om de for Hjemmearbejdet gældende Lønsatser, og Hensigten hermed var at afhjælpe det, som efter min Mening er den største Ulykke ved Hjemmearbejdet, det, som kaldes Udsvedningssystemet, dette at Arbejderne bliver udnyttede af Mellem-mænd, der tilegner sig den største Del af